

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Stratégia Európskej únie pre podunajskú oblasť“

[KOM(2010) 715 v konečnom znení]

(2011/C 248/14)

Pomocný spravodajca: **Etele BARÁTH**

Pomocný spravodajca: **Mihai MANOLIU**

Komisia sa 8. decembra 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Stratégia Európskej únie pre podunajskú oblasť“

KOM(2010) 715 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 31. mája 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 472. plenárnom zasadnutí z 15. a 16. júna 2011 (schôdza zo 16. júna 2011) 150 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 20 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV jednoznačne a rozhodne podporuje nový prístup Európskej únie v oblasti makroregionálnej politiky a v tejto súvislosti aj vytvorenie stratégie EÚ pre podunajskú oblasť. EHSV ako inštitucionálny zástupca európskej organizovanej občianskej spoločnosti by chcel hrať určujúcu úlohu pri vypracovaní a realizácii tejto stratégie, najmä prostredníctvom fóra občianskej spoločnosti, tak ako sa uvádza v akčnom pláne pre túto stratégiu.

1.2 Záujem EHSV o otázky podunajskej oblasti a jeho angažovanosť v tejto oblasti nie je ničím novým. Výbor prijal v posledných rokoch mnoho dokumentov na rôzne témy, ako napríklad doprava alebo ochrana životného prostredia. Okrem iného môžeme uviesť stanovisko ECO/277, ktoré jasným spôsobom poukazuje na dôvody, prečo sa EHSV domnieva, že je dôležité vymedziť stratégiu pre podunajskú oblasť.

1.3 EHSV sa domnieva, že pri vypracovaní stratégie pre podunajskú oblasť je potrebné zohľadniť úlohu, ktorú zohráva táto rieka pri vytváraní spoločného „podunajského“ povedomia a identity, v rámci čoho zaujímajú ústredné postavenie dialóg medzi kultúrami a solidarita. Ide o regionálny príspevok k vytváraniu spoločného európskeho povedomia.

1.4 EHSV dúfa, že jeho odporúčania náležite vyjadria angažovanosť a silnú podporu výboru a organizovanej občianskej spoločnosti tejto stratégii. EHSV očakáva, že táto stratégia, jej realizácia, ako aj realizácia akčného plánu pomocou aplikovaných systémov riadenia skutočne prispejú k zlepšeniu životných a pracovných podmienok všetkých občanov v podunajskom regióne, ktorý považuje za zrkadlo Európy, ako aj

k zmenšeniu súčasných rozdielov medzi týmto regiónom a najrozvinutejšími regiónmi v Únii. Výbor tiež očakáva, že sa pri uskutočňovaní stratégie zohľadnia environmentálne požiadavky, zabezpečí zachovanie vodných zdrojov a posilní ochrana kultúrnych hodnôt regiónu.

1.5 Je potrebné pripomenúť, že po poslednom rozšírení Európskej únie sa jej zemepisný stred posunul smerom na východ, kým jej hospodárske ťažisko zostalo v západnej Európe. Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť ako hlavná zložka akčného plánu a stratégie pre podunajskú oblasť spolu s praktickými predstavami o ich uplatňovaní predstavuje vhodný príspevok na odstránenie tejto nerovnováhy. EHSV sa domnieva, že nový makroregionálny prístup sa môže stať modelom pre viaceré ďalšie regióny v EÚ.

1.6 EHSV zastáva názor, že stratégia a akčný plán sú otvorené a prístupné pre všetkých, zohľadňujú sociálne, hospodárske a environmentálne aspekty a dobre odzrkadľujú odporúčania občianskych organizácií. Stratégia bude účinná, ak bude systematicky uprednostňovať integrovaný a trvalo udržateľný prístup pred odvetvovým prístupom. EHSV odporúča, aby sa stratégia prednostne zaoberala najznevýhodnenejšími sociálnymi skupinami a aby sa do nej zahrnuli nástroje na boj proti chudobe.

1.7 EHSV sa domnieva, že stratégia predstavuje novú politiku EÚ na makroregionálnej úrovni, ktorá sa v súčasnosti vypracúva, a preto prispieva k harmonizácii činnosti nástrojov spolupráce, ktoré už existujú v regióne na rôznych úrovniach a v rôznych oblastiach, ako aj k zlepšeniu ich účinnosti a zabraňuje tomu, aby sa prekrývali. Je však potrebné posilniť súčinnosť s novými smerovaniami politik súdržnosti.

1.8 EHSV sa domnieva, že systém riadenia pri realizácii stratégie musí byť jasný, jednoduchý a transparentný a musí umožniť úspešne napredovať v plnení cieľov. EHSV má v úmysle podporiť maximálne využitie možností, ktoré ponúka Lisabonská zmluva, a systematicky uplatňovať zásadu participatívnej demokracie a účinným spôsobom prispievať k realizácii akčného plánu. Zásadnou podmienkou úspechu je zapojiť všetky subjekty a podporiť ich aktívnu účasť prostredníctvom uplatňovania zásady partnerstva, dohliadať na pružnosť a uskutočňovať pravidelné revízie. V tomto rámci EHSV víta skutočnosť, že bolo vytvorené Fórum občianskej spoločnosti pre podunajskú oblasť, ktorému sa v akčnom pláne pripisuje kľúčová úloha vo vzťahu k výboru a jeho partnerom na vnútroštátnej úrovni.

1.9 EHSV sa domnieva, že stratégia ako makroregionálna politika rozvoja zásadným spôsobom prispieje k prehlbovaniu procesu európskej integrácie, najmä v rámci stratégie Európa 2020 (za inteligentný, trvalo udržateľný a inkluzívny rast), a takisto prispieje k tomu, aby sa šesť tretích krajín v regióne mohlo priblížiť k Európskej únii a aby sa im poskytla pomoc v ich integračnom úsilí.

1.10 Komisia vypracováva túto stratégiu, pričom nezaujíma zvláštny prístup k tejto oblasti, aj keď to môže pomôcť v napredovaní makroregionálnej politiky EÚ. Táto stratégia by preto nemala byť stratégiou „troch nie“, ani napriek týmto pripomienkam:

- 1) stratégia nepočíta so žiadnou novou európskou pomocou. Pre jednotlivé regióny by sa mohli poskytnúť dodatočné finančné prostriedky na medzinárodnej, národnej a regionálnej úrovni alebo zo súkromného sektora, je však potrebné uprednostniť lepšie využitie tých finančných prostriedkov, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii;
- 2) EHSV sa domnieva, že stanovené ciele sa môžu dosiahnuť zlepšenou koordináciou finančných zdrojov, ktorá vďaka stálej revízii umožní aplikovať nové možnosti financovania. EHSV odporúča vytvoriť osobitný fond;
- 3) stratégia si nevyžaduje žiadne úpravy právnych predpisov Únie, pretože Únia ich vypracúva pre 27 členských štátov, a nie iba pre jeden makroregión. EHSV však odporúča, tak ako to už zdôraznil vo svojom stanovisku o stratégii pre región Baltického mora ⁽¹⁾, aby sa posilnili zdroje útvarov Komisie s cieľom zabezpečiť riadnu podporu tejto stratégie;
- 4) EHSV sa domnieva, že strany, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej územnej spolupráci na regionálnej a celoštátnej úrovni alebo na iných úrovniach, by mohli vykonať prípadné úpravy v záujme toho, aby sa zohľadnili niektoré osobitné ciele;

5) stratégia nevytvára doplňujúce štruktúry, ktoré by boli v podstatnej miere odlišné od štruktúr, ktoré sú známe zo súčasnej praxe EÚ. Stratégiu realizujú nové štruktúry koordinácie pre región a existujúce orgány, v prípade ktorých je potrebné optimalizovať ich doplňujúci charakter;

6) EHSV zastáva názor, že je potrebné v čo najväčšej miere zredukovať administratívnu záťaž a vytvoriť skupinu výskumných pracovníkov s cieľom analyzovať a vedecky preskúmať otázky týkajúce sa stratégie pre podunajskú oblasť. V záujme toho, aby sa podporila práca tejto skupiny, bude potrebné zaviesť systém štipendií.

2. Stratégia Európskej únie pre podunajskú oblasť: všeobecné pripomienky

2.1 EHSV konštatuje, že podunajská oblasť sa zásadne zmenila vzhľadom na to, že povodie rieky sa dnes z veľkej časti nachádza na území Európskej únie. Objavili sa nové perspektívy s cieľom reagovať na výzvy a využiť potenciál oblasti. Mohol by sa posilniť sociálno-hospodársky rozvoj, konkurencieschopnosť, riadenie životného prostredia, ako aj hospodársky rast v oblasti energetiky a takisto by sa mohli modernizovať dopravné koridory a oblasť bezpečnosti.

2.2 Cieľom stratégie ⁽²⁾ je, aby sa vytvorením rámca pre dlhodobú spoluprácu týkajúcu sa širokej škály aspektov rozvíjala spoločenská kultúra a mimoriadne veľký hospodársky potenciál oblasti a aby sa v nej zlepšil stav životného prostredia.

2.3 EHSV sa domnieva, že stratégia Európskej únie pre podunajskú oblasť musí hrať určujúcu úlohu pri zlepšovaní trvalo udržateľnej dopravy, prepojenia energetických systémov, ochrane životného prostredia, zachovaní vodných zdrojov a vytváraní dynamickejšieho prostredia v oblasti obchodu. Podľa EHSV je takisto potrebné, aby táto stratégia priniesla novú pridanú hodnotu, pokiaľ ide o súčinnosť medzi jednotlivými politickými oblasťami, lepšiu koordináciu medzi zúčastnenými štátmi a vymedzenie integrovaného prístupu k trvalo udržateľnému rozvoju.

2.4 Podunajská oblasť je historický, spoločenský, hospodársky a funkčný priestor, ktorý je vymedzený povodím tejto rieky. Stratégia rozširuje tento prístup v záujme komplexného preskúmania priorit. V tejto súvislosti je potrebné vytvoriť prepojenie medzi obyvateľmi regiónu, ich názormi a potrebami. Do roku 2020 by všetci obyvatelia tejto oblasti mali mať lepšie vyhliadky na vysokoškolské vzdelanie, zamestnanie a prosperitu v rámci svojej domovskej oblasti. Stratégia pre podunajskú oblasť bude môcť prispieť v rozsiahlom meradle k plneniu cieľov stratégie Európa 2020, ak bude medzi jej hlavné priority patriť trvalo udržateľný rast.

⁽²⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov na tému: „Stratégia Európskej únie pre podunajskú oblasť“, SEC(2010) 1489 v konečnom znení, SEC(2010) 1490 v konečnom znení, SEC(2010) 1491 v konečnom znení.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 339/07 zo 14.12.2010, s. 29.

2.5 Keďže neexistujú nové možnosti financovania určené na realizáciu tejto stratégie, EHSV dúfa, že v rámci bežného rozpočtového roku väčšia harmonizácia programov, ktoré prijali štáty v podunajskej oblasti, prispeje k zvýšeniu účinku 100 000 miliárd eur poskytnutých pre túto oblasť. Na tento účel je potrebné stanoviť synergie a vzájomné ústupky, napr. vyvíjať najmodernejšie ekologické technológie, spolupracovať s cieľom lepšie zosúladiť opatrenia a ich financovanie v záujme toho, aby sa zabezpečil väčší účinok v mieste pôsobenia a prekonala sa roztrieštenosť.

2.6 EHSV upriamuje pozornosť na to, že vzhľadom na súčasné ekonomické možnosti je potrebné vybrať obmedzený počet projektov v záujme racionalizácie a je potrebné vykonať analýzu účinnosti. Je potrebné, aby príslušné strany prijali konkrétne opatrenia a vytvorili primerané záruky s cieľom posilniť hospodársku a finančnú spoluprácu.

2.7 EHSV nevyklučuje možnosť, že plánovaná stratégia pre podunajskú oblasť musí byť na politickej úrovni realizovaná formou procesu, ktorý počas uplatňovania predpokladá pružnosť, ako aj pravidelnú kontrolu, prípadne pridelovanie finančných prostriedkov a ďalšie doplnujúce prostriedky.

2.8 Kľúčovým prvkom stratégie je podľa názoru EHSV súlad, pokiaľ ide o právne predpisy a činnosti Únie. Je potrebné vyvíjať stále úsilie na odstraňovanie rozdielov v oblasti realizácie a praktické a organizačné ťažkosti riešiť pri zdroji tam, kde vznikajú nedostatočné výsledky. „Posilnenie územného rozmeru“ prispeje ku koordinácii spolupráce, zavedeniu organizačných princípov koordinácie v právnych predpisoch Únie a uplatňovaniu právnych záväzkov Únie v praxi, najmä pokiaľ ide o jednotný trh a životné prostredie. Tento rozmer by mohol predchádzať realizácii „posilnenej spolupráce“.

2.9 EHSV podporuje myšlienku, aby sa stratégia Európskej únie pre podunajskú oblasť stala jedným z aspektov stratégie Európa 2020, ktorá predstavuje hlavný záväzok Únie podporovať inovačný, trvalo udržateľný a inkluzívny rast. Mohlo by to slúžiť ako precedens pre ostatné regionálne stratégie.

2.10 Podľa EHSV je potrebné, aby regionálna spolupráca v podunajskej oblasti prispievala k plneniu piatich hlavných cieľov stratégie Európa 2020, ktorými sú: podpora zamestnanosti, zlepšovanie podmienok priaznivých pre inováciu, výskum, rozvoj a najmä pre šírenie nových technológií, plnenie cieľov týkajúcich sa zmeny klímy a energetiky, zvyšovanie úrovne vzdelávania a podpora sociálneho začlenenia, najmä prostredníctvom znižovania chudoby a riešenia výziev spojených so starnutím obyvateľstva.

3. Stratégia Európskej únie pre podunajskú oblasť: poslania, výzvy a problémy

3.1 Prevratné zmeny v strednej Európe v roku 1989 naštartovali proces zásadnej transformácie spoločnosti. Podunajskej oblasti je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť, pretože zahŕňa členské štáty, ktoré pristúpili k EÚ v rôznom čase, ako aj krajiny, ktoré sa o členstvo v EÚ uchádzajú, a iné tretie krajiny. EHSV konštatuje, že väčšina z nich čelí podobným

problémom, no k dispozícii má rôzne zdroje. Dôležitá je výmena osvedčených administratívnych postupov v záujme toho, aby sa zaručila väčšia bezpečnosť v tejto oblasti a posilnilo sa jej začlenenie do EÚ.

3.2 Vzhľadom na to, že ide o podunajskú oblasť, EHSV venuje veľkú pozornosť extrémnym rozdielom, ktoré charakterizujú túto oblasť v hospodárskej, sociálnej a územnej oblasti. Rozdiely sú mimoriadne výrazné medzi najkonkurencieschopnejšími a najchudobnejšími oblasťami, najkvalifikovanejšími obyvateľmi a obyvateľmi s najnižšou kvalifikáciou a medzi najvyššími a najnižšími životnými úrovňami.

3.3 Prospech z týchto opatrení, ktoré ponúka stratégia Európa 2020, by mali mať hlavne marginalizované spoločenstvá (osobitne Rómovia, z ktorých väčšina žije v tejto oblasti). Rozdiely vo vzdelávaní a zamestnanosti možno prekonať. Podunajská oblasť sa môže stať bezpečnou oblasťou, v ktorej sa budú náležite riešiť konflikty, marginalizácia a trestná činnosť. V rámci podunajskej oblasti je potrebné spojiť ľudí, ich predstavy a potreby. EHSV už vo svojom stanovisku na tému „Stratégia Európskej únie pre Podunajsko“⁽³⁾ odporučil vytvoriť „Podunajské podnikateľské fórum“, v ktorom by boli sústredené sociálne a hospodárske subjekty a ktoré by sa mohlo stať dôležitým nástrojom spolupráce podporujúcim hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť v podunajskej oblasti.

3.4 Hlavné poslania uvedené v návrhu stratégie Európskej únie pre podunajskú oblasť sú tieto:

- 1) stratégia je užitočnou iniciatívou, ktorá má za cieľ posilniť integráciu tejto oblasti do EÚ;
- 2) členské štáty a tretie krajiny (vrátane kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín) sa angažujú na najvyššej politickej úrovni;
- 3) Komisia hrá kľúčovú úlohu pri uľahčovaní realizácie tohto procesu;
- 4) je možné vo výraznej miere zlepšiť vyžívanie súčasných nástrojov financovania s cieľom dosiahnuť ciele stratégie;
- 5) stratégia musí priniesť viditeľné a konkrétne zlepšenie pre túto oblasť a jej obyvateľov.

3.5 Podľa EHSV je potrebné, aby sa stratégia pre podunajskú oblasť prioritne zaoberala týmito hlavnými výzvami:

— **Mobilita:** Dunaj je sám osebe významným koridorom TEN-T. Využíva sa však hlboko pod svoje kapacitné možnosti. Je preto potrebné ďalej skúmať, ako by sa mohli odstrániť známe fyzické a organizačné prekážky v spojitosti s Dunajom (Belehradský dohovor), pričom je potrebné

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 48 z 15.2.2011, s. 2.

zohľadniť rozhodnutia na vnútroštátnej úrovni a predpisy týkajúce sa životného prostredia a ochrany prírody. Takisto je potrebná väčšia intermodalita a modernizácia a rozšírenie infraštruktúry v dopravných uzloch, ako sú vnútrozemské prístavy. Podľa EHSV je mimoriadne dôležité zlepšiť podmienky mobility pracovníkov a zaručiť voľný pohyb služieb.

- **Energetika:** ceny sú v tejto oblasti relatívne vysoké a roztrieštenosť trhov vedie k vyšším nákladom a menšej hospodárskej súťaži. Úroveň energetickej bezpečnosti je v tejto oblasti nízka. Nevyhnutné je zlepšiť energetickú účinnosť, čo zahŕňa najmä úsporu energie a lepšie využívanie energie získanej z obnoviteľných zdrojov. Členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na realizácii stratégie, musia hrať aktívnu úlohu pri vypracovaní európskej susedskej politiky zaručujúcej energetickú bezpečnosť.
- **Životné prostredie:** podunajská oblasť je významným medzinárodným hydrologickým povodím a dôležitým ekologickým koridorom. To si vyžaduje regionálny a komplexný prístup k ochrane prírody, územnému plánovaniu a vodnému hospodárstvu. Je potrebné venovať pozornosť sociálnym požiadavkám a takisto preskúmať vplyv dopravných spojení, zariadení cestovného ruchu alebo nových zariadení na výrobu energie na životné prostredie. Je potrebné zohľadniť program Natura 2000. Vodné športy a trvalo udržateľný cestovný ruch pri vodných plochách, ako aj výchova zameraná na ochranu vody a prírody sú dôležité prvky, ktoré je potrebné zohľadniť pri koncipovaní zelených koridorov. **Riziká** sú veľké: vzhľadom na to, že tu často dochádza k záplavám, suchám a prípadom priemyselného znečistenia v malom aj veľkom rozsahu, prevencia, príprava a reálna schopnosť reagovať si nevyhnutne vyžadujú vysoký stupeň spolupráce a výmenu informácií.
- **Spoločensko-hospodárske pripomienky:** podunajská oblasť sa vyznačuje veľkou kultúrnou a jazykovou rozmanitosťou, ale aj veľmi výraznými spoločensko-hospodárskymi rozdielmi. Nachádza sa tu niekoľko najvýkonnejších oblastí Únie, ale zároveň aj najchudobnejších. Z finančného, ako aj inštitucionálneho hľadiska často absentujú vzťahy a účinná spolupráca. Pomer vysokokvalifikovaných osôb je pod priemerom 27 členských krajín EÚ. Mobilita je vysoká a špičkoví odborníci často opúšťajú túto oblasť a hľadajú si priaznivejšie spoločensko-hospodárske podmienky.
- **Bezpečnosť, závažná a organizovaná trestná činnosť:** pretrvávajú závažné problémy. Vo viacerých krajinách je mimoriadnym problémom obchod s ľuďmi a pašovanie tovaru. Korupcia znižuje dôveru verejnosti a bráni hospodárskemu a spoločenskému rozvoju.

3.6 EHSV sa takisto domnieva, že podunajská oblasť má mimoriadne dobré vyhliadky, pokiaľ ide o obchodné vzťahy, schopnosť rozvíjať systém vzdelávania, ktorý sa bude opierať o stabilnú miestnu infraštruktúru a reagovať na budúce potreby trhu práce, alebo o využitie tohto nesmierne veľkého potenciálu vychádzajúceho z kultúrneho, etnického a spoločenského

bohatstva tejto oblasti. Ani jedna rieka nemá na svojom pobreží toľko krásnych hlavných miest. Oblasť má výnimočný potenciál v oblasti cestovného ruchu. To isté platí aj pre využívanie energie získanej z obnoviteľných zdrojov. Bohaté environmentálne dedičstvo podunajskej oblasti si vyžaduje, aby sa vo všetkých rozvojových projektoch vymedzilo osobitné miesto pre kritérium trvalej udržateľnosti.

3.7 Prínosy vyplývajú zo spoločnej práce v oblasti inovácií, cestovného ruchu, informačnej spoločnosti, inštitucionálnej kapacity a marginalizovaných spoločenských skupín. EHSV je presvedčený, že účinné zlepšenie je podmienené komunikáciou a transparentnosťou, ako aj plánovaním a koordinovaným financovaním a realizáciou.

3.8 Zlyhanie trhov v dôsledku vonkajších vplyvov sa výrazne prejavujú v nedostatku cezhraničných investícií. Je potrebné vypracovať veľké projekty, udržateľne a efektívne ich realizovať a pritom sa spoločne podieľať na ich nákladoch a využívať ich prínosy.

3.9 Dobré spojenia sú pre podunajskú oblasť kľúčové, či už ide o spojenia v rámci oblasti alebo s inými regiónmi v Európe či vo svete. Žiadna oblasť nesmie zostať na periférii. Zlepšenie prepojenia medzi severom a juhom EÚ (severo-južných osí) a prístup vnútrozemských krajín k Stredozemnému moru posilní spoluprácu medzi členskými štátmi EÚ a štátmi mimo Únie. EHSV opätovne pripomína v tejto súvislosti výzvy, ktoré boli v minulosti adresované spoločnými poradnými výbormi s Rumunskom (v roku 2002, 2005) a s Bývalou juhoslovenskou republikou Macedónsko (v roku 2010). V dôsledku nedostatočnej kapacity, kvality alebo slabej údržby má dopravná a energetická infraštruktúra ešte mnoho medzier a nedostatkov. EHSV žiada Komisiu a národné orgány, aby s účasťou občianskej spoločnosti vypracovali návrhy, ako možno tieto medzery zaplniť, resp. nedostatky odstrániť. Potrebné sú aj lepšie prepojenia medzi ľuďmi, najmä prostredníctvom kultúry a cestovného ruchu.

3.10 Prírodné zdroje sú spoločným vlastníctvom, ktoré presahujú hranice a vnútroštátne záujmy krajín v oblasti. Tieto zdroje sú však pod rastúcim tlakom ľudskej činnosti. Spolupráca je nevyhnutná, inak budú dobré výsledky na jednom mieste rýchlo zmarené nedbanlivosťou inde. Je teda potrebné posilniť existujúce štruktúry spolupráce.

3.11 V stratégii⁽⁴⁾ sa navrhuje **akčný plán**⁽⁵⁾, pričom jednotlivé krajiny a zainteresované strany sa musia pevne zaviazat', že ho budú plniť. V stratégii sa kladie dôraz na integrovaný postup založený na priestore a vhodných spojeniach

(4) Stratégia Európskej únie pre podunajskú oblasť je prezentovaná v dvoch dokumentoch: 1) oznámenie Európskej komisie ostatným inštitúciám EÚ a 2) akčný plán, ktorý sprevádza a dopĺňa toto oznámenie.

(5) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov na tému: „Stratégia Európskej únie pre podunajskú oblasť“, KOM(2010) 715 v konečnom znení, SEC(2010) 1489 v konečnom znení, SEC(2010) 1490 v konečnom znení, SEC(2010) 1491 v konečnom znení.

medzi mestskými a vidieckymi oblasťami. Spravodlivý prístup k infraštruktúre a službám a porovnateľné životné podmienky podporia územnú súdržnosť, ktorá je výslovným cieľom EÚ.

3.12 V rámci akčného plánu Komisia v partnerstve s členskými štátmi, oblasťami a ostatnými zúčastnenými stranami vybrala projekty ⁽⁶⁾, ktoré prinášajú okamžité a viditeľné prínosy pre obyvateľov tejto oblasti a majú účinky na makroregión (alebo jeho významnú časť).

3.13 EHSV sa domnieva, že projekty by preto mali podporovať trvalo udržateľný rozvoj a pokrývať viacero regiónov a krajín, mali by byť koherentné a vytvárať synergie, v dôsledku čoho budú prínosné pre všetky strany, a mali by byť realistické (technicky uskutočniteľné a disponovať dôveryhodnými finančnými prostriedkami).

3.14 EHSV súhlasí s rozdelením hlavných oblastí stratégie na štyri piliere, pričom každý z nich zahŕňa prioritné oblasti a jednotlivé oblasti opatrení. Ide o tieto piliere:

- 1) *Vytvárať spojenia v podunajskej oblasti* a zlepšiť modalitu a multimodalitu, vnútrozemské vodné cesty, cestné, železničné a letecké spojenia, podporovať udržateľnejšie zdroje energií, podporovať kultúru a cestovný ruch a kontakty medzi ľuďmi;
- 2) *Chrániť životné prostredie v oblasti* a obnoviť a udržať kvalitu vôd, riadiť riziká v oblasti životného prostredia, chrániť biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd;
- 3) *Rozvíjať prosperitu v oblasti*, ako aj znalostnú spoločnosť prostredníctvom výskumu, vzdelávania a informačných technológií, podporovať konkurencieschopnosť podnikov vrátane rozvoja zoskupení, investovať do ľudí a zručností;
- 4) *Posilňovať podunajskú oblasť* a zvýšiť inštitucionálnu kapacitu a spoluprácu, spolupracovať s cieľom podporiť bezpečnosť a riešiť problémy spojené s organizovanou a závažnou trestnou činnosťou.

3.15 Podľa názoru EHSV sa podunajská oblasť, ktorá sa rozvíja a bohatne, musí najmä zamerať na koordinovaný rozvoj dopravných osí v smere sever – juh, na rozvoj nedostatočnej infraštruktúry v oblasti energetiky, ako aj na rozvoj prepojenia sietí, vzhľadom na to, že si to vyžadujú makroregionálne záujmy. EHSV však navrhuje vypracovať plán na zachovanie povodia Dunaja a jeho prítokov aj v prípade jeho rozvoja ako dopravnej osi. Stratégia takisto navrhuje, aby sa vytvorila sieť malých a stredných podnikov v zainteresovaných krajinách v podunajskej oblasti a ako cieľ stanovuje odstránenie prekážok brániacich spolupráci, podporovaním ekologické hospodárstva, sietí výskumných pracovníkov a vzdelávania vrátane odbornej prípravy.

⁽⁶⁾ Podpora myšlienky občianskeho fóra pre podunajskú oblasť, ktoré by bolo pilierom pre účasť občianskej spoločnosti na stratégii.

4. Otázky týkajúce sa financovania, právnych predpisov EÚ a inštitucionálnych štruktúr Únie

4.1 V rámci stratégie existuje snaha čo najlepšie využiť dostupné prostriedky prostredníctvom harmonizácie úsilia, konkrétne oblastí činnosti a financovania. Jednotlivé opatrenia sa vzájomne dopĺňajú. Všetky zainteresované strany musia prevziať zodpovednosť. Posilnenie územného rozmeru umožní prijať komplexný postup, viac podporí koordináciu odvetvových politík a prispieje k vytvoreniu a rozvoju európskych zoskupení územnej spolupráce (EZÚS) na makroregionálnej úrovni.

4.2 EHSV sa domnieva, že pracovná skupina na vysokej úrovni, ktorá bude vytvorená s cieľom vymedziť predpisy a určiť hlavné témy, môže predstavovať, spolu s koordinátormi zodpovednými za jednotlivé témy, túto novú formu inštitucionalizovanej spolupráce na makroregionálnej úrovni, ktorú je možné podporiť aj úpravou právnych predpisov, ktoré sa prípadne budú uplatňovať v danej oblasti.

4.3 Táto stratégia sa vykonáva s využitím existujúcich finančných prostriedkov a ich prípadným zosúladením s cieľmi stratégie a v súlade s celkovými rámcami. Prostredníctvom mnohých programov EÚ je už k dispozícii veľké množstvo finančných prostriedkov (napr. 100 miliárd EUR zo štrukturálnych fondov na roky 2007 – 2013, ako aj značné finančné prostriedky poskytnuté v rámci nástroja predvstupovej pomoci (IPA) a nástroja európskeho susedstva a partnerstva (ENPI).

4.4 EHSV upriamuje pozornosť na skutočnosť, že zdroje sa môžu prerozdeliť len na základe analýzy účinnosti, ktorá potvrdí, že zdroje, ktoré boli presunuté z iných oblastí, sú skutočne prínosom pre celú spoločnosť.

4.5 EHSV sa domnieva, že veľká pozornosť by sa mala venovať financovaniu prostredníctvom kombinovania grantov a pôžičiek. Okrem toho existujú aj zdroje na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Skutočne nevyhnutný je prístup k financovaniu a kombinácia možností financovania, najmä z verejných a súkromných zdrojov na úrovni nižšej, ako je úroveň EÚ. Okrem účinnejšieho využívania zdrojov je potrebné v súvislosti s financovaním venovať pozornosť aj rozloženiu rizika.

4.6 EHSV sa domnieva, že Komisia má vykonávať koordináciu jednotlivých opatrení a že členské štáty musia byť po konzultácii s Komisiou, ako aj príslušnými agentúrami a regionálnymi orgánmi zodpovedné za koordináciu každej prioritnej oblasti.

4.7 EHSV je pevne presvedčený, že za vykonávanie opatrení sú zodpovední všetci na celoštátnej, regionálnej, mestskej aj miestnej úrovni. Opatrenia (pri ktorých je stanovený cieľ, ktorý sa má dosiahnuť) musia byť pretransformované do podoby konkrétnych projektov (ktoré sú podrobne opísané a musia mať vedúceho projektu, časový harmonogram a financovanie).

4.8 EHSV dúfa, že stratégia poskytne trvalý rámec pre stratégiu integrácie a koherentného rozvoja podunajskej oblasti a stanoví prioritné opatrenia zamerané na to, aby sa z podunajskej oblasti mohla stať oblasť Únie pre 21. storočie. Stratégiu musí sprevádzať značné úsilie a musí sa zabezpečiť dostatočné množstvo informácií a publicita v záujme toho, aby bola široká verejnosť dobre informovaná o cieľoch stratégie a ich uplatňovaní.

V Bruseli 16. júna 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

PRÍLOHA

k Stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Na plenárnom zasadnutí bol tento pozmeňujúci návrh zamietnutý, získal však najmenej jednu štvrtinu hlasov.

Odsek 3.8 — pozmeňujúci návrh 4 predložený pánom Ribbem

Odsek 3.8 sa zmení takto:

~~„Zlyhanie trhov v dôsledku vonkajších vplyvov sa výrazne prejavujú v nedostatku cezhraničných investícií. Je potrebné vypracovať veľké projekty, udržateľne a efektívne ich realizovať a pritom sa spoločne podieľať na ich nákladoch a využívať ich prínosy.“~~

Zdôvodnenie

1. V podunajskej oblasti sú určite potrebné aj „veľké projekty“, pričom ale zostáva nejasné, čo sa rozumie pod veľkými projektmi. Vzhľadom na to, že v odseku 3.9 sa uvádza takýto veľký projekt, alebo skôr mamutí projekt, EHSV by mal byť opatrný a nemal by budiť dojem, že sa domnieva, že vývoj napreduje práve vďaka veľkým projektom, tak ako sa uvádza v odseku 3.9. Malé a stredne veľké projekty sú často oveľa vhodnejšie na vytváranie pracovných miest, pričom zároveň plnia ciele týkajúce sa trvalej udržateľnosti a životného prostredia. Napríklad v Bulharsku sa v súčasnosti zaviedli obmedzenia pre výstavbu zariadení na získavanie energie z obnoviteľných zdrojov, pretože energetické siete nie sú postačujúce. Investície na realizáciu nových koncepcií v oblasti energetiky môžu byť nápomocné, tu ich ale pravdepodobne nemali na mysli.
2. Nie je jasné, čo chcú pomocní spravodajcovia povedať, keď píšú, že je potrebné sa „spoločne podieľať na ich nákladoch a využívať ich prínosy.“ Kto má hradiť náklady na veľké projekty? Kto sa bude podieľať na ziskoch a ako?

Výsledok hlasovania:

za: 68
proti: 71
zdržali sa: 26
